

C-821/21. sz. ügy

A Bíróság eljárási szabályzata 98. cikkének (1) bekezdése szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalása

A benyújtás napja:

2021. december 24.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Juzgado de Primera Instancia de Fuengirola (fuengirolai elsőfokú bíróság, Spanyolország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2021. december 3.

Felperes:

NM

Alperes:

Club La Costa (UK) PLC, spanyolországi fióktelep

CLC Resort Management LTD

Midmark 2 LTD

CLC Resort Development LTD

European Resorts & Hotels, S. L.

Az alapügy tárgya

A spanyol bíróságok joghatósága és a jogvita tárgyára alkalmazandó jog – „Brüsszel I” rendelet és „Róma I” rendelet – Turisztikai célú ingatlanok turnusonkénti használatára vonatkozó szerződés – Fogasztói szerződések

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Értelmezésre irányuló előzetes döntéshozatal iránti kérelem – EUMSZ 267. cikk – A „Brüsszel I” rendelet és a „Róma I” rendelet értelmezése – Fogyasztói szerződés

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel kapcsolatban:

1) Azon fogyasztói szerződések esetében, amelyek tekintetében a „Brüsszel I” rendelet 18. cikkének (1) bekezdése alkalmazandó, *összeegyeztethető-e az említett rendelettel az az értelmezés, amely szerint az említett rendelkezésben alkalmazott, „a másik szerződő fél” kifejezés kizárólag a szerződést aláíró személyt foglalja magában, tehát nem foglalhat magában a szerződést ténylegesen aláíró személyeken kívül más természetes vagy jogi személyeket?*

2) Amennyiben a „másik szerződő fél” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az csak a szerződést ténylegesen aláíró személyt foglalja magában, akkor azokban az esetekben, amikor a fogyasztó és a „másik szerződő fél” egyaránt Spanyolországon kívül rendelkezik lakóhellyel/székhellyel, *összeegyeztethető-e a „Brüsszel I” rendelet (1) bekezdésével az az értelmezés, amely szerint a spanyol bíróságok joghatósága nem állapítható meg annak alapján, hogy az a cégcsoport, amelyhez a „másik szerződő fél” tartozik, olyan, Spanyolországban székhellyel rendelkező társaságokat foglal magában, amelyek nem vettek részt a szerződés aláírásában, illetve amelyek az érvénytelenség megállapítása iránti kereset tárgyát képező szerződéstől eltérő szerződéseket kötöttek?*

3) Amennyiben a „Brüsszel I” rendelet 18. cikkének (1) bekezdésében hivatkozott „másik szerződő fél” bizonyítja, hogy a székhelye a rendelet 63. cikkének (2) bekezdése értelmében az Egyesült Királyságban található, *összeegyeztethető-e e rendelkezéssel az az értelmezés, amely szerint az ekként meghatározott székhely behatárolja a 18. cikk (1) bekezdése alapján gyakorolható választási lehetőséget? Összeegyeztethető-e továbbá ezzel a rendelkezéssel az az értelmezés, amely szerint e rendelkezés nem pusztán egy „ténybeli vélelem” felállítására szorítkozik, és e vélelem nem dől meg attól, ha „a másik szerződő fél” a lakóhelye/székhelye szerinti illetőségi területen kívül is végez tevékenységeket, illetve „a másik szerződő fél” terheli annak igazolása, hogy az e rendelkezés szerint meghatározott székhelye egybeesik azzal a hellyel, ahol a tevékenységeit végzi?*

A 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel kapcsolatban:

4) Azon fogyasztói szerződések esetében, amelyek tekintetében a „Róma I” rendelet alkalmazandó, *összeegyeztethető-e az említett rendelet 3. cikkével az az*

értelmezés, amely szerint érvényesek és alkalmazandók az irányadó jog meghatározására vonatkozó azon kikötések, amelyek a felek által aláírt szerződés „általános szerződési feltételeinek” részét képezik, vagy amelyeket a szerződésben kifejezetten említett olyan külön dokumentum tartalmaz, amelynek a fogyasztó részére történő átadása bizonyított?

5) Azon fogyasztói szerződések esetében, amelyek tekintetében a „Róma I” rendelet alkalmazandó, *összeegyeztethető-e az említett rendelet 6. cikkének (1) bekezdésével az az értelmezés, amely szerint e rendelkezésre a fogyasztó és a másik szerződő fél egyaránt hivatkozhat?*

6) Azon fogyasztói szerződések esetében, amelyek tekintetében a „Róma I” rendelet alkalmazandó, *összeegyeztethető-e az említett rendelet 6. cikkének (1) bekezdésével az az értelmezés, amely szerint, ha ennek a feltételei fennállnak, az e rendelkezésben említett törvény alkalmazása mindenestre elsőbbséget élvez a 6. cikk (3) bekezdésében említett jogszabályokkal szemben, még akkor is, ha ez utóbbi az adott esetben kedvezőbb lehet a fogyasztó számára?*

A hivatkozott ítélkezési gyakorlat és az uniós jog hivatkozott rendelkezései

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet („Brüsszel I”):

7. cikk („Különös joghatóság”), 5. pont.

17. cikk („Joghatóság fogyasztói szerződések esetén”), (1) bekezdés c) pont.

18. cikk, (1) bekezdés.

19. cikk

24. cikk („Kizárólagos joghatóság”), 1. pont, első albekezdés.

25. cikk („Megállapodás joghatóságról”), (1) bekezdés.

63. cikk („Általános rendelkezések”), (1) és (2) bekezdés.

A szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlament és tanácsi rendelet („Róma I”):

3. cikk („A jogválasztás szabadsága”), (1) bekezdés.

4. cikk („A jogválasztás hiányában alkalmazandó jog”), (1) és (4) bekezdés.

6. cikk („Fogyasztói szerződések”).

10. cikk („Hozzájárulás és anyagi érvényesség”), (1) bekezdés.

A Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás (HL 2019. C 384, 1. o.).

66. cikk, (a) pont; 67. cikk, 1. pont és 126. cikk.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés. 81. cikk

A Bíróság 1970. december 17-i Handelsgesellschaft ítélete, 11/70. sz. ügy.

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Real Decreto Legislativo 1/2007, de 16 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (a fogyasztók és felhasználók védelméről szóló általános törvény egységes szerkezetbe foglalt szövegének elfogadásáról szóló, 2007. november 26-i 1/2007. sz. királyi törvényerejű rendelet

67. cikk „A nemzetközi magánjogi szabályok”

Ley 4/2012, de 6 de julio, de contratos de aprovechamiento por turno de bienes de uso turístico (a szálláshelyek időben megosztott használati jogára vonatkozó szerződésekről szóló, 2012. július 6-i 4/2012. sz. törvény).

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 NM, aki Nagy-Britannia Egyesült Királyságában (Egyesült Királyság) lakóhellyel rendelkező brit állampolgár, 2018. október 6-án Spanyolországban a 2012. július 6-i 4/2012. sz. törvény hatálya alá tartozó, turisztikai célú ingatlan turnusonkénti használatára vonatkozó szerződést kötött. NM felesége, aki szintén az Egyesült Királyságban lakóhellyel rendelkező brit állampolgár, ugyancsak a szerződésben részes fél volt, csakúgy, mint spanyolországi fióktelepén keresztül a Club La Costa (UK) PLC, amely egy olyan egyesült királyságbeli székhelyű brit társaság, amely a kereskedelmi tevékenységeit Spanyolországban és más országokban – beleértve az Egyesült Királyságot is – folytatja.
- 2 A hivatkozott szerződés a következő kikötést tartalmazza („S” kikötés): *„E szerződést az angol jogszabályok szerint kell értelmezni, és az angol bíróságok kizárólagos joghatósága alá tartozik. Az e szerződésben részes felek visszavonhatatlanul hozzájárulnak ahhoz, hogy rájuk a hátoldalon megadott címekre postai úton vagy bármely más, az angliai és walesi jog által megengedett módon történő kézbesítés szabályai alkalmazandók.”*
- 3 NM a fent említett szerződés érvénytelenségének megállapítása és a kifizetett összegek visszatérítése iránti keresetet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. A kereset a másik szerződő fél, a Club La Costa (UK) PLC mellett négy másik társaság ellen irányul, amelyek közül három szintén brit illetőségű, a

negyedik pedig egy spanyol társaság (European Resorts & Hotels, S.L.). Ez utóbbi négy alperes társaság nem az alapügy tárgyát képező szerződés megkötésében vett részt, hanem más olyan szerződésekben, amelyek megkötésében a Club La Costa (UK) PLC nem vett részt.

- 4 Az alapeljárásban azt a vitatottnak bizonyult kérdést kell eldönteni, hogy a spanyol bíróságok joghatósággal rendelkeznek-e egy olyan kereseti kérelem elbírálására, mint az alapeljárás tárgyát képező kereseti kérelem. Azt is meg kell határozni, hogy melyik jog az alkalmazandó, mivel – a spanyol eljárásjog szerint – ha valamely külföldi jog alkalmazandó, akkor az arra hivatkozó félnek kell bizonyítania e jog fennállását és tartalmát. A spanyol jog a relevancia és a hasznosság elvével összhangban meghatározza a külföldi jogra vonatkozó bizonyítékok elfogadására vonatkozó szabályokat is.

Az alapeljárás feleinek fő érvei

- 5 Miután a kérdést előterjesztő bíróság felhívta őket arra, hogy foglaljanak állást az előzetes döntéshozatal iránti kérelem Európai Unió Bírósága elé történő terjesztésének megalapozottságával kapcsolatban, a felperes ellenezte az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését, míg az alperes társaságok egyetértettek azzal.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokainak rövid ismertetése

- 6 Nem vitatott, hogy a joghatóság meghatározására vonatkozó releváns uniós jogi rendelkezéseket a 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Brüsszel I” rendelet), valamint a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás tartalmazza, amelynek értelmében az Egyesült Királyságban a „Brüsszel I” rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni az átmeneti időszak vége előtt indított jogi eljárások tekintetében, amely időszak 2020. december 31-én ért véget [a megállapodás 67. cikke 1. pontjának (a) alpontja és 126. cikke].
- 7 Az sem vitatott, hogy az alkalmazandó szabály meghatározására vonatkozó releváns uniós jogi rendelkezéseket a 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I”), valamint a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről szóló megállapodás tartalmazza, amelynek értelmében az Egyesült Királyságban a „Róma I” rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni az átmeneti időszak vége előtt megkötött szerződések tekintetében, amely időszak 2020. december 31-én járt le [a megállapodás 66. cikkének (a) pontja és 126. cikke].
- 8 Mindezidáig a fenti rendelkezéseknek a spanyol bíróságok, különösen az Audiencia Provincial de Málaga (malagai tartományi bíróság, Spanyolország)

által javasolt értelmezése azonban eltérő és változó volt, aminek következtében az azonos tárgyú jogvitákban – amelyekben a bíróságoknak a szerződések érvénytelenségének megállapítására és az ebből eredő, pénzösszegek megfizetésének elrendelésére irányuló keresetek elbírálására vonatkozó joghatóságáról kellett döntenie – a spanyol bíróságok joghatóságát egyes esetekben megállapították, más esetekben pedig kizárták.

Az 1215/2012 rendelet („Brüsszel I”) értelmezése

- 9 Először is meg kell jegyezni, hogy az ítélkezési gyakorlat minden kétséget kizáróan elismerte, hogy az alapügy tárgyát képező szerződés nem ingatlanon fennálló dologi jogokat érint, és nem minősül bérleti szerződésnek sem, így nem alkalmazható a „Brüsszel I” rendelet 24. cikkének 1. pontja szerinti különös joghatóság, amely szerint az olyan eljárásokban, amelyeknek tárgya ingatlanon fennálló dologi jog vagy ingatlan bérlete, illetve haszonbérlete, a felek lakóhelyére való tekintet nélkül annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek kizárólagos joghatósággal, ahol az ingatlan található.
- 10 Másfelől az is elismert, hogy a jogvita tárgyát képező szerződés a *fogyasztói szerződéseknek* a „Brüsszel I” rendelet 17. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott kategóriájába tartozik, amelyekre a joghatóság meghatározása tekintetében a 18. cikk (1) bekezdésében előírt szabály vonatkozik, amely szerint *„[a] fogyasztó a másik szerződő fél ellen akár annak a tagállamnak a bíróságai előtt, ahol a fél székhellyel rendelkezik, akár – függetlenül a másik fél székhelyétől – saját lakóhelyének bíróságai előtt indíthat eljárást”*. E joghatósággal szemben csak a joghatósági kikötéssel megállapított joghatóság élvezhet elsőbbséget, feltéve, hogy az említett kikötés a „Brüsszel I” rendelet 19. cikkével összhangban *a jogvita keletkezését követően* jött létre.
- 11 Ezen a ponton az értelmezési vita abból ered, hogy miként kell a „Brüsszel I” rendelet 18. cikkének (1) bekezdésében említett *másik szerződő fél* lakóhelyét/székhelyét meghatározni.
- 12 A „Brüsszel I” rendelet 62. cikke úgy közelíti meg e kérdést, hogy az (1) bekezdésben előírja, hogy annak megállapítása során, hogy a fél rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek bíróságát felhívták, a bíróság saját belső jogát alkalmazza, a (2) bekezdésben pedig, hogy *amennyiben a fél nem rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek bíróságát az ügy tárgyában felhívták, annak megállapítása során, hogy a fél más tagállamban rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel, a bíróság az említett másik tagállam jogát alkalmazza*. Ha azonban a *másik szerződő fél* jogi személy, ugyanezen rendelet 63. cikke a) *a létesítő okirat szerinti székhelyét*; b) *a központi ügyvezetését*; vagy c) *az üzleti tevékenységének fő helyét* határozza meg székhelyként. Közelebből, az Egyesült Királyság esetében a *„létesítő okirat szerinti székhely” a bejegyzett székhely, ennek hiányában a cégbejegyzés helye, ennek hiányában az a hely, amelynek joga alapján az alapítás történt* (az említett 63. cikk (2) bekezdése).

- 13 A fentiek alapján a spanyol ítélkezési gyakorlat megállapította, hogy a „Brüsszel I” rendelet 18. cikkének (1) bekezdése által a fogyasztónak biztosított lehetőség nem teszi lehetővé, hogy a fogyasztó a jogi személy jogszabályban meghatározott székhelyének figyelmen kívül hagyásával, az igényeihez igazodóan, területi alapon határozzon meg joghatóságot. Valójában mindig *a másik szerződő fél* lakóhelyéről/székhelyéről, nem pedig olyan más személyek lakóhelyéről/székhelyéről van szó, akik/amelyek nem részes felei a szerződésnek, és e székhelyet a „Brüsszel I” rendelet fent említett 63. cikke határozza meg, az Egyesült Királyságra vonatkozó sajátosságával együtt. Ezen értelmezés alapján, ha a fogyasztó nem Spanyolországban rendelkezik lakóhellyel, a spanyol bíróságok joghatóságát el kell utasítani először is azokban az esetekben, amikor a kizárólag jogi személy alperesek székhelye az Egyesült Királyságban található; másodsor, azokban az esetekben, amikor a szerződést kötő jogi személyekkel – *a másik szerződő féllel* – együtt, amelyek székhelye az Egyesült Királyságban található, olyan spanyolországi székhelyű jogalanyokat perelnek, amelyek – bár ugyanazon vállalatcsoporthoz tartoznak – nem részes felei a szerződésnek; és harmadszor, amikor a szerződést kötő azon jogi személyekkel együtt, amelyek székhelye az Egyesült Királyságban található, olyan spanyolországi székhelyű jogalanyokat (is) perelnek, amelyek a érvénytelenség megállapítása iránti kereset tárgyát képező szerződéstől eltérő, kiegészítő szerződéseket kötöttek.
- 14 Egy ettől teljesen eltérő, másik értelmezés viszont figyelmen kívül hagyja a *másik szerződő fél* személyét és e másik szerződő félnek a „Brüsszel I” rendelet 63. cikkében meghatározott székhelyét. Ezen álláspont úgy véli, hogy az említett rendelkezés ténybeli vélelmet állít fel, így *a másik szerződő félnek* kell bizonyítania, hogy a székhelye egybeesik a tevékenységének fő helyével, mivel ellenkező esetben, és amennyiben megállapítást nyer, hogy a vállalatcsoport, amelyhez e másik szerződő fél tartozik, Spanyolországban folytat tevékenységet, a „Brüsszel I” rendelet hivatkozott 18. cikke (1) bekezdése és 63. cikke ekként történő értelmezésének megfelelően a spanyol bíróságok joghatósága igazolt.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ezen értelmezés nincs összhangban a „Brüsszel I” rendelet szellemével és céljával, mivel túlmutat azon, hogy lehetővé teszi a fogyasztónak, hogy az alperes székhelyén alapuló joghatóság helyett egy sajátos joghatóságot alkalmazzon, oly mértékig, hogy lehetővé teszi a fogyasztó számára, hogy a jogi fogalom kereteinek határán mozogva ő határozza meg az alperes saját székhelyét, ezáltal egyfajta *forum shoppingot* alkalmazva.

Az 593/2008 rendelet értelmezése („Róma I”)

- 16 Ha az Európai Unió Bírósága által az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott válasz azt állapítaná meg, hogy a spanyol bíróságok rendelkeznek joghatósággal a jelen jogvita elbírálására, akkor is meg kellene határozni, hogy a szerződés érvényességét vagy semmisségét milyen jogszabály alapján kell értékelni.

- 17 Már megállapítást nyert, hogy az ítélezési gyakorlat elismeri, hogy az alapügyben vitatott szerződésre alkalmazandó jog meghatározására irányadó jogszabály a „Róma I” rendelet, tekintettel a szerződés időpontjára, valamint az Egyesült Királyságnak az Európai Unióból való kilépéséről szóló megállapodás fent hivatkozott releváns rendelkezéseire. Az ítélezési gyakorlat azonban eltérően értelmezi az említett rendelet rendelkezéseit.
- 18 A „Róma I” rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerint *a szerződésre a felek által választott jog az irányadó*. A 4. cikk különböző kritériumait kiegészítő jelleggel kell alkalmazni, amelyek kiegészülnek az említett cikk (4) bekezdésének záró rendelkezésével, amely *azon ország jogára hivatkozik, amelyhez a szerződés a legszorosabban kapcsolódik*. Ezen általános rendelkezések mellett a rendelet különleges szabályokat állapít meg, különösen a „Fogyasztói szerződések” című 6. cikkében a fogyasztói szerződésekre vonatkozóan. A rendelet a szerződések e kategóriájára a következő szabályozást írja elő: A felek megválaszthatják az alkalmazandó jogot, feltéve azonban, hogy e jogválasztás nem eredményezi azt, hogy a fogyasztót megfosztják az olyan rendelkezések által biztosított védelemtől, amelyektől a fogyasztói szerződésekre kiegészítő jelleggel alkalmazandó szabály értelmében nem lehet eltérni (a 6. cikk (2) bekezdése). Kiegészítő jelleggel, azaz jogválasztás hiányában, vagy ha a szerződésen alapuló jogválasztás nem vehető figyelembe, a fogyasztói szerződésekre azon ország jogát kell alkalmazni, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található, feltéve, hogy a másik szerződő fél (a vállalkozó) teljesíti az alábbi két feltétel egyikét: a) tevékenységeit abban az országban folytatja, ahol a fogyasztó szokásos tartózkodási helye található; vagy b) ilyen jellegű tevékenységei ebbe az országba vagy az ezen országot is magában foglaló országokba irányulnak (a 6. cikk (1) bekezdése). A 3. és 4. cikkben meghatározott általános kritériumok kizárólag a fenti kritériumok hiányában, másodlagos kiegészítő szabályként alkalmazandók (a 6. cikk (3) bekezdése).
- 19 Nem vitatott, hogy az említett 6. cikk alkalmazandó a jelen eljárás tárgyát képező szerződésre, ami arra enged következtetni, hogy a jelen ügyben az Egyesült Királyság joga az alkalmazandó jog.
- 20 A jelen eljárás tárgyát képezővel azonos szerződésekkel kapcsolatos jogvitákban született eltérő ítélezési gyakorlat szerint azonban az angol jog nem alkalmazható. Az ilyen értelmezés szerint ugyanis az angol jogot kijelölő joghatósági kikötés nem lenne érvényes, mivel nem egy, a felek között szabadon kötött megállapodásról, hanem a másik szerződő fél által általános szerződési feltételként előírt szabályról van szó. Ezzel párhuzamosan, ugyanezen értelmezés szerint, a „Róma I” rendelet 6. cikke (1) bekezdésének rendelkezésére a másik szerződő fél nem hivatkozhat, hanem csak a fogyasztó, így ha a fogyasztó nem hivatkozik e védelemre, akkor szükségszerűen az említett rendelet 6. cikkének (3) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni, amely ugyanezen rendelet 3. és 4. cikkére utal.
- 21 A fenti értelmezéssel szemben azonban először is meg kell jegyezni, hogy sem a „Róma I” rendelettel, sem pedig az Európai Unió Bíróságának

fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatával nem ellentétes a valamely bíróságot kijelölő joghatósági kikötéseknek az általános szerződési feltételekbe foglalása, ha e feltételeket a felek által aláírt szerződés tartalmazza, vagy ha közvetetten is, de egyértelműen hivatkoznak rájuk. Másodszor, nem állítható az, hogy a fent említett 6. cikk (1) bekezdésének rendelkezésére csak a fogyasztó hivatkozhat. A „Róma I” rendelet nem ír elő semmilyen ilyen típusú korlátozást. Sokkal inkább úgy tűnik, hogy ez egy általános és elvont elképzelés, amely szerint a spanyol jogot, mivel az kedvezőbb, az angol joggal szemben előnyben kell részesíteni. Ez az értelmezés ezenkívül a fogyasztók és felhasználók védelméről szóló spanyol törvény egyik rendelkezésén, a nemzetközi magánjogra vonatkozó 67. cikkben alapul, amely a külföldi jog fogyasztókra történő alkalmazását szabályozza.

- 22 E tekintetben az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlata megállapította, hogy az európai jogszabályokban foglalt jogi fogalmak az európai uniós jog önálló és autonóm fogalmai, amelyeket magának az uniós jognak az elvei alapján kell értelmezni, és soha nem a belső elvek, fogalmak vagy szabályok alapján (1970. december 17-i Handelsgesellschaft ítélet, 11/70).
- 23 A fent említett értelmezésbeli eltérés indokolja azt, hogy mind a „Brüsszel I” rendelet, mind a „Róma I” rendelet alkalmazandó rendelkezéseinek jelentését tisztázni kell az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekben foglaltak szerint.